

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kako nekdo izmed kmetjskih ljudi sodi o sedan- jih razmerah kmetovalskih!

Hudo, prav hudo se godi sedaj kmetom. Mnogo je slabo gospodarstvo brezvestnih liberalcev krivo, mnogo slaba letina, mnogo pa tudi kmetje sami! Kar hočem danes spregovoriti, se vé ni povsodi tako. Vendar sploh res pa je, da kmetstvo zmiraj bolj in bolj hira. Kmet vidi, kako delajo ž njim liberalci, kako mu nalagajo davkov, katerih mu skoraj ni več moči nositi, on vidi, da je čedalje bolj zabredel v blato, iz kterega ga le velika moč izvleče. Vse to vidi in čuti naš ubogi kmet, ali lahko bi se on tudi proti temu dolgo branil, ako bi hotel. — Ali nesrečnež še se sam globokeje pogrezava v brezno.

Poglejmo malo, kako se godi na kmetih! Celi teden se trudi ubogi kmet, ter dela, kakor živina, in si mnogokrat v teh dnevih ne privoščiti dosti hrane za svoje truplo, še manj pa si kupi kapljice vina, ki bi njegovo truplo pri težavnem delu ukrepilo. Za vse to nima ob delavnikih nobenega denarja. Ali kedaj pride nedelja, kedar pride počinek za truplo in za dušo, kedar bi si utrujeni kmet zopet zbirati mogel potrebnih moči, tedaj se začne pravo življenje. Najbolj moramo vendar kmečke fante v ozir jemati. Le poglejte je v delavnik, kako jim teče znoj iz čela, kako so delavni, da jim ni para. Ali nedelja je njihov nesrečni dan. Z največjim trudom prihranjeni denar nima pri jih dobrega prostora. V gostilnici pomečejo ves denar. Pojdi, ljubi bralec, pogledat popoldne v nedeljo, kako se tam godi. In tje, kjer je godba, tje še le vse leti, deklina pa tudi mladenči. Do trde noči in še dalje se vrtijo tamkaj. A ni še konca. Vino je začelo kazati svojo moč. Vinjeni mladenči še se ne podajo domov. Zdaj se začne razsajanje, hitro se posvadijo, skregajo, poprimejo in stepejo, pogosto uže koga ubijejo! Tako se je končalo. Ves denar, ki si ga je celi teden zaslužil, je pustil v gostilnici in mnogokrat je dobil pri tepenju, da ni mogel več časa na delo.

Ali niso mar ti nasledki žalostni? Kje hoče kmet dobiti denarjev za davek, ako pa vse zapije, ako ne vé varčen biti? Davek mora plačan biti, in če se denar nemarno zapravi, kdo je kriv, da se kmetu pohištvo itd. proda? Ali ni morda sam? In ako bo še dalje tako delal, ni čuda, da pride na beraško palico!

Mnogo zamorejo tu pomagati starši, ako pazijo na svoje sinove bolje ostro. Sedaj je slišati zmiraj hujših in slabših reči. Tu in tam je kateri kmečki mladenec na smrt ranjen in kdo je mnogo kriv? Starši, ker niso bolj ostro proti njemu postopali. Kmečki stan, kateri vzdržuje vse, razpada počasi. Kmečki stan se uda zmiraj bolj in bolj in se navadi na mestne strasti in tako gre proti svojemu poginu.

Slovenski kmet, ako še iskrica katoliške vere v tebi ni ugasnila, ako še v tebi teče prava slovenska kri, postani zopet čvrst kmet; mladino, ki je na krive pote zabredla, peljaj zopet nazaj; napni vse svoje moči in videl boš, da se bo spet na boljše začelo vračati! „Ako si sam pomagaš, bode ti tudi Bog pomagal!“ F.

Gospodarske stvari.

Kostolomnica.

Letos se kaže pri goveji živini tu pa tam bolezen kostolomnica (Knochenbrüchigkeit). Kosti postanejo tako krhke, da se kde bodi zlomijo. Živinče boleha nekaj časa tako, da še gospodar za bolezen ne zvé. Jé še sprva, vendar čedalje bolj shujšava in dobiva trdo, pusto kožo in molžne krave pridejo ob mleko. Pri mnogih kravah se zapazi, kako začnejo lagodno lizati: zid, malto, usnje, gnojnico in druge gnjusne reči. Črez nekaj časa postanejo noge trde, posebno zadnje. Živina večidel leži, težko vstaja in si večkrat brez posebnega uzroka zlomi kako kost; vendar največkrat na nogah, to pa takrat, ko se vleže ali vstaja. Včasih začne bolezen v členih, ki otečejo in stori, da žival šepa, sedaj na tej, sedaj na drugej

nogi. Bolezen trpi več mesencev in če se zbolelej živali hitro sprva ne pomaga, je poznej večjidel vselej vse zapstoj.

Uzrokov in povodov tej boleznj je več in mnogih: močvirnate paše, posebno bičevje in ločje, pa tudi slabo, pokvarjeno, kisló seno, najbolj pa pomanjkanje pijače. Zato se prikaže ta bolezen najrajši ob sušnih, vročih letinah. Dalje pouzročuje ovo bolezen tudi pomanjkanje stelje, slabi, soparni in nesnažni hlevi. Želodec se pokvari, prebavljanje zastaja, soki se spridijo. V želodcu se napravlja vedno več kisline in vse to dela kosti krehke, da se rade lomijo in živinče poškodijo, da ni za nič.

Zbolelej živini se more najbolj pomagati sprva, preden si je kako kost zlomila, to pa s tem, da se njej daje dobre in bolj redivne krme ali klaje (zrnja, pražene moke, dobrega sena) in da se njej bolje streže, snažna drži, večkrat po celem životu dobro drgne in ali riblje. Ob enem se njej daje nekaj takih zdravil, ki prebavljanje zboljšavajo in kisline v želodcu krotijo. Taka zdravila so: štupa ugašenega apna, kreda ali krajda, pepel, potašelj, saje, oglje. Ako je pri živinčetu želodec pokvarjen tako, da neče jesti, se mu da nekaj soli (domače ali grenke) z encijanom in kalmožem ali pelinom. Kedar je treba oslajljeno živino še bolj krepčati, se njej da zraven uže povedanih zdravil še štupe iz hrastove skorje, ali ježic, šišek, divjega kostanja; tudi surovi galun in štupa iz železnih opilkov je dobra; za pijačo se ponuja večkrat vode, v katerej je bilo železo ugašeno. Če je pa bolezen uže predolgo trajala in se je kaka kost zlomila, tedaj je najboljšje živinče zaklati, dokler ni preveč shujšalo. Meso sicer ni škodljivo, pa se ne sme več v mesnici prodajati.

Gruška.

M. Kakor jablana ravno tako zahteva tudi gruška močno, globokoprstno, rodovitno zemljo najbolj pa zadostno vlage v globokejših plasteh spodnje zemlje.

Gruševo drevo je primeroma dosti trpežnejše ko jablana, tirja pa lego, ki je proti ostrim vetrovom kolikor mogoče zavarovana. Take sorte pa, ki rodijo žlahtne, lepo dišeče, debele gruške za na mizo, se morajo na tople, zavarovane kraje zasajati, ako se hoče, da kaj prida sadu donajajo. Vetrovi; nevihte ne smejo preveč pristopa do njih imeti, sicer težko, lepo barvano sadje vetrovi sklatijo. Le tako morejo na drevesu do svoje popolne zrelosti dospeti. Gruševe sorte, ki imajo bolj droben, trdno se veje držeč sad, kakor vse sorte moštnice, še v visokih goratih krajih prav dobro storé, 600—800 metrov nad morjem, tudi na manj zavetnih in bolj prostih krajih, kjer obilne obrodke moštnega sadja obrodé. V takih krajih, v katerih imajo vetrovi in viharji več moči, je boljše namesto visokih dreves le napol visoka zasajati,

deblo le z meter visoko. Taka drevesa vetrovom in viharjem niso toliko v oblast dana.

Jablana.

M. Kdor hoče, da mu jablane lepo rastejo in obilno rodijo, saditi jih mora v prav globokoprstno rodovitno zemljo, v kateri se voda ne nabira, ampak ktera vodo lahko skozi spušča. Taka zemlja je rahla ilovica in ne pretrda, prestroga apnovita glina. V taki zemlji vzraste jablana do ogromne velikosti, ker v nji dosti redivnih snovi najde in prav krepko uspeva. Ako je pa zemlja pusta, siromašna na redivnih snovih, jablana le bolj pičle obrodke daje. Jablana raste celo v peščeni zemlji še prav dobro, ako je le zadosti vlage v spodnjih plasteh in ako suša nima preveč moči do nje. Treba je tudi še rednega gnojenja. Zemlja pa, na kateri se voda v spodnjih plasteh nabira, kakor tudi šotasta zemlja za nasajanje jablane ne kaže.

Kar se lege tiče, velja od jablane pravilo, da mora lega bolj prosta, odprta biti, vlažna globoko ležeča, zaprta lega za jablane ne sodi. V takih legah mladi les ne dozori popolnoma in mraz ga potem pokonča. V takih legah pa navadno tudi cvetje pozebe. Prav primerno in dobro je severozapadne in celo severne strani hribov z jablano obsajati. Tukaj je zemlja vedno nekoliko bolj vlažna in tudi poleti vlažna ostane, drevo spomladi nekoliko pozneje razcvete in toraj spomladni mrazovi manjkrajkrat obrodek pokončajo.

Celo v precej visokih gornatih legah 500—700 metrov visoko nad morjem se smejo še jablane saditi in lepo rodé, če le više ležeči lesovi ali gozdi ostre vetrove, ki so cvetju najbolj škodljivi, nekoliko odvrtačajo.

M. Bradovice, kako jih mladim živinčutom odpraviti. Odkod in zakaj se mladim živinčutom sem ter tje po koži bradovice zarezati začnejo, to prav za prav ni znano. Mogoče je, da mladiči bradovice od staršev podedujejo, morejo pa tudi drugače nastati, postavim, ako se koža s kako rečjo riba ali tere, postavim s konopcem, verigo, lesom itd. Posebno jih pa uzročuje prah in nesnažno ležišče. Dokler so bradovice še drobne in majhne, se morejo odščipavati, večje in debelejše pa porezovati. V prvem slučaju se mora zdrava koža okoli bradovice debelo z mastjo namazati, bradovica sama pa s saliterjevo kislino (hudičevim oljem) previdno vsak dan pomočiti, dokler ne premine. V drugem slučaju se pa bradovica pri korenini z ostrim nožem odreže, rana nekoliko užge ali razjeda.

M. Lesni pepel travnikom dober gnoj. Z lesnim pepelom travnike potrošati je dobro in koristno ne le za suhe travnike, ampak tudi za mokre. Suhih travnikov ne kaže tako močno pepeliti, zadosti je 18 hektol. na hektaro košnje. Mokri travniki se pa smejo bolj močno pepeliti. Najboljšje

je pepel potrošati na travnike zgodaj spomladi, predno trava poganjati začne. Če je lesni pepel s premogovim pomešan, se ga sme nekoliko več jemati, treba pa je premogov pepel poprej prerešeti, ker debeli premogovi kosi, ki so v njem nič ne koristijo, pač pa škodijo.

Sejmovi na Štajerskem. 4. avg. Grossflorian, sv. gore pri sv. Petru, sv. Ilj pri Šoštanju; 5. avg. sv. Janž in sv. Ožbald v arvešk. okraju, Loka, Trbovlje, sv. Miklauž v Susilah, Kaniža; 6. avg. Ptuj, Nova cerkva.

Sejmovi na Koroškem. 10. avg. sv. Lenart, Strassburg; 11. avg. Beljak.

Dopisi.

Iz Čadrama. (Razjasnilo Oplotničanom.) Svetna postava ukazuje, da mora vsak župnik po nastopu svoje duhovnije račun o svojih letnih prihodkih napraviti in se ima pri tem delu na tenko odločenih postav držati. Ta pismeni račun, fasijon, mora dotični patron podpisati in tudi c. kr. okr. glavarstvo potrditi. Tudi podpisani je taki račun že 26. jun. 1876. napravil in vsi čisti dohodki tukajšnje župnije bili so zračunjeni do 214 fl. 16 kr. in ta račun se je povsod potrdil in visoki c. kr. namestniji v Gradec poslal. Vsled postave 7. maja 1874. drž. zak. št. 50. se pa hoče čadramski duhovnji bernja v sosednih farah vzeti, in ker sem se zoper ta odlok v Gradcu storjeni, do vis. c. kr. ministerstva pritožil, bilo mi je gotovo zavoljo te še dvomljive pravde naročeno vsa to bernjo zadevajoča pisma na Dunaj poslati in še enkrat račun o svojih dohodkih napraviti, kar sem tudi dne 4. marca t. l. storil. Ta pismeni račun pa se je po neznani postavi našemu Oplotniškemu županstvu poslal, da ono o njem svoje mnenje pové. Na belo nedeljo bila je seja 12 odbornikov Oplotniške soseske, pri kateri se je omenjeni račun pretresoval in ker možje niso vedeli, zakaj da so v tej zadevi vprašani bili in so se gotovo bali, da bi se njim morebiti veči davki ne naložili, so v svojem svetu lastnega župnika lažnjivca spoznali in račun v posameznih točkah zavrgli. Ni njim prav, da so dohodki kmetije po čistem znesku računjeni in ne po resničnih doneskih in da samo 1 travnik, ki je v čistem donesku vračunjen z 9 fl. 67 kr. da v slabih letinah 120 stotov sena in v dobrih letinah mnogo več. Drugič število imenovane bernje njim je premajhno in cena prenizka in sicer zato, ker ne vejo razločiti, da ne vsaka bernja, ki je zapisana in se tirjati sme, je župnijska bernja. Jaz imam dolžnost tudi cerkovnika rediti in plačati in zato imam pisano bernjo, ktera se v ta račun ne sme vzeti. V zadevi cene se je vsikdar tako ravnalo, da, ako bi ona zdatno padla, še župnik ne bo na škodi pri prodaji, in so to c. kr. gosposke vselej potrdile. Posebno se spotikajo na silno nizko izpričanih

dohodkih štole, ker zopet ne poznajo cesarske postave, ki pod imenom „štola“, v župnikove dohodke ne računi zvonjenja, ako dotično plačilo tudi župnik prejema, kakor slučajno pri nas, tudi ne zneska za opravljene sv. meše, ne plačila za pot, ako je slovesen pokop, ker je to vse le slučajno. Kar se pri krstih plačuje, velja pred cesarsko postavo kot darilo ali plačilo za vpisovanje ali tudi za svečo, ako se novokrščencu podeli, kakor pri nas, in se v fasijon nikdar ne všteva.

Oplotniški zastop še dostavlja, da je županu naročil prepis tega fasijona napraviti in, ako bo k rešitvi bernje prišlo, se bo po tem od mene samega napravljenem računu ravnalo. To je pa odveč, ako posamezni možje mislijo, da bodo oni odločevali dohodke svoje župniji in bodo celó postave kovali med tem, ko je že cesarska postava za to rešitev davno odločena, ktere nobena, tudi naša soseska, prestopiti ne bo smela. C. kr. okrajno glavarstvo je po meni 4. sušca t. l. napravljeni račun tukajšnjih župnijskih dohodkov 20. maja brez vsake opazke potrdilo in s tem priznalo, da se mu vse modrovanje proti temu po postavi izdelanemu računu nepotrebno dozdeva, a vidi se, kako možje dostikrat iz same nevednosti svoje predstavljene krivo sodijo in svoji lastni hiši škodujejo. Kajti, ako je fasijon nizko napravljen, je gotovo, da se dotičnemu župniku še iz nekdanega cerkvenega premoženja, ki se je za Jožefa II. cerkvam vzelo in je zdaj v svetnih rokah, saj do 315 fl. ali morebiti do 420 fl. plača pripozna in kar fasijon menj kaže, se dostavi, in ako župnije, ki so v lepem kraju, kakor naša, še tudi pošteno plačo imajo, se bo pri izpraznjeni službi veliko gospodov za njo oglasilo in škof bodo vselej lahko med več sposobnimi najspodobnejšega za župnika izvolili; so pa dohodki tako slabi, da ni mogoče izšolanemu možu tam živeti, se lahko zgodi, da še eden prošnjik se ne oglasi, posebno zdaj, ko bodo zavoljo pomanjkanja duhovnikov službe na ponudbo in župnija bo po lastni krivdi domačih farmanov, ako bi se na njih besedo postavno gledati zamoglo, dolgo časa brez pastirja, gotovo ne v dobiček farmanom. Tudi tukaj velja: kar koli delaš, modro delaj in na konec se oziraj.

Jurij Bezenšek.

Iz Celja. (Vlaki na južni železnici.) Blizu 2 leti je vpeljan med Celjem in Ljubljano poseben vlak (lokalen), ki odhaja iz Celja zjutraj ob 1/2 6., v Ljubljano pa prihaja ob 9., iz Ljubljane zopet odide zvečer ob 8., ter pride v Celje ob 1/2 11. po noči. To je vse v redu, čeravno se mora vožnina plačevati, kakor na poštnem vlaku. Ali velika škoda je pri tem redu ta, da vlak prihaja iz Celja do Zidanega mosta zjutraj za pol ure pozneje po odhodu poštnega vlaka v Zagreb — zvečer pa odide zopet od Zidanega mosta v Celje malo poprej, nego pride poštni vlak iz Zagreba na Zidani most. Vsakemu pa, ki je bil prisiljen, dalje časa ostati na Zidanem mostu, je

znana dolgočasnost tega kraja. — Ko bi se vožnji red takole preuredil, da pride lokalni vlak iz Celja do Zidanega mosta za pol ure zjutraj poprej, kakor do zdaj in bi zopet zvečer zagrebški vlak prihajal na Zidani most nekoliko poprej, lokalni vlak pa bi se ondi še nekoliko ponudil, da bi pribajal v Celje še le ob 11. uri zvečer, bi na taki način onim potnikom, ki prihajajo iz Hrvatskega, ali se vozijo tje doli, ne bilo treba cele noči ostajati na Zidanem mostu. Lahko bi se na taki način tudi v enem dnevu prišlo iz Celja v Zagreb in zopet nazaj v Celje, kar do sedaj ni bilo mogoče. Menim toraj, da bi ne bilo napačno, ako bi občine in pa okrajni zastopi med Celjem in Zagrebom vložili prošnje do slavnega ravnateljstva južne železnice na Dunaji, naj vožnji red lokalnega vlaka med Celjem in Ljubljano v tem smislu spremeni.

Porotna sodnija v Celju je pretekli teden 3 hudodelnike obsodila k smrti na vislicah. Zločinstva je „Slov. Gosp.“ že objavil. Jakob Ulaga iz Pečevnika, ki je svojega očma Jurija Rataja lani 16. novembra ubil, potem pa v hosti pokopal, je obstal svoje zločinstvo. Blaž Kumberger iz Šmarje je obljubil Francu Jagodiču 100 gold., če mu ubije ženo Jožefo Kumberger; Jagodič je to 6. febr. t. l. z nekim tovaršem vred, ki ga pa do zdaj še niso zvedeli, tudi storil, toda Blaž Kumberger mu po storjenem uboju ni hotel 100 fl. temveč le 50 gold. izplačati. Obadva Kumberger in Jagodič sta obsojena k smrti na vislicah. Prejšnji celjski davkarijski kontrolor Alojz Bregant je po krivih pobotnicah zaračunal soseskam v Šent-Pavlu v Priboldu, v Doberni, Kostivnici, Frankolovem in v Grižah vsega skupaj 950 gold. Svojo zvijačo je obstal. Obsojen je na 15 mesencev v ječo. —

Od Novcerkve pri Celju. (Požar). V petek 18. julija ob 1/23. uri popoldne je tresla strela v poslopje posestnika Marka Jekl-na v Novcerkevski vasi. Ogenj je uničil vsa poslopja in tudi vnel bližnjega sosedu poslopja. Velika sreča, da je ta slednji ogenj bil precej zadušen. Zasluga velika gre čast. gosp. kaplanu Mihaelu Žnidarju, ki so vodili brizgalnico in navzoče ljudi tako spretno razdelili in razpostavili, da se je ognju dalje grabiti moč ustavila. Tako je bila cela vas rešena največje nesreče. Hvala torej vsem, ki so k temu pripomagali!

Ivan Jamnik,
župan.

Iz Šoštanja. (Požar.) Huda ura, koja se je 27. jul. celo proti večeru začela, naredila je kmalu veliko nesrečo. Strela je udarila v kozolec kmeta Tamše-ta, postavljeni na severnem koncu Družmirske vasi. Ker je pihal močen sever, sta se koj na jugu stoječa kozolca srenjskega predstojnika Novaka in kmeta Srebotnika vnela. Najhujše gorelo pa je gospodarsko poslopje Srebotnikovo, posebno ker je bilo tik njega nakupičenih veliko drv. V veliki nevarnosti bila je vsa ves, ker je veter pla-

men zaganjal proti hišam, ktere so še deloma s slamo krite. Pa Bogu se imamo zahvaliti, da se ni še večja nesreča zgodila, zakaj dal je močno dežiti in veter je potihnil. Vsa hvala gre pa tudi Šoštanječanom in Velenječanom, ki so naglo prišli z brizgalnicama ter vrlo branili sosednja poslopja. Srčno pa omilujemo značajne in občespoštovane kmete, kterim so po tej nesreči uničeni dozdej pospravljeni poljski pridelki. Vsi pa imamo zopet več uzroka neprenehoma in goreče moliti k usmiljenemu Bogu: Treska in hudega vremena reši nas o Gospod!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zraven srečno dokončanih volitev avstrijskim Slovanom in domoljubom najveselejša novica je ta, da se Čehovje s Poljaki pogajajo in dogovarjajo, kako bi skupno pa tudi vzajemno s Slovenci in Dalmatinci podpirali nemške konservativce in tako nemške liberalce zdatno potlačili. Ako se dožene porazum med Čehi in Poljaki, tedaj pridejo prvi gotovo v državni zbor, minister Stremajer in jegovi liberalno-nemški pajdaši bodo morali vzeti slovo od ministerskih stolov. V slučaju pa, da Čehovje še dalje ne pojdejo v državni zbor, imajo tu nemški liberalci večino in bode vse ostalo, kakor je. Sedaj upamo trdno, da ne bo tako prišlo. — Graška vagonka fabrika je lani delničarjem pravila, da je vse 3 1/2 milijona vredno. Sedaj je napravila krido in fabrika se je prodala za 1/2 milijona, tedaj so delničarji zgubili 3 milijone goldinarjev, tudi posojilo 900.000 fl. iz državne blagajnice, ki so ga sedanji liberalni ministri dovolili, bo menda vse zgubljeno. Ali nihče izmed liberalcev se tukaj ne gane, nihče ne toži, liberalni listi molčijo, kakor da bi psa z vodo polil. To je zopet kos liberalnega gospodstva! — V Trstu je mestni zastop bivšemu županu dr. Angelisu odločil penziona 4000 fl. Gotovo ne zato, da je mestu naložil dolg 1 1/2 milijona goldinarjev, ampak v hvaležni spomin njegovemu lahonskemu sreču. Te dni je bila huda burja v Trstu; 28 ladjij bilo je poškodovanih, več ljudij je utonilo. Nadvojvoda Albreht je potoval na Koroškem po Ziljskej dolini in ogledoval italijansko mejo ob Pontebi, kamor je 28. jul. pridrdral prvi italijanski železniški vlak. Nova železnica iz Koroške na Italijansko je odprta. — Na Tirolskem merijo novo železniško progo iz Innsbrucka čez ali skoz Arlicoplanino do Švicarske meje. Te železnice smo jako potrebni, da se tako izognemo Bismarkovej Nemčiji in stopimo v najbližnjo zvezo s Švico in Francosko, kamor sedaj čez Nemčijo ali Italijo svoje pridelke na prodaj pošiljamo. Magjarski grof Zich-Ferraris je vsled umazanostij, katere so se mu očitale, bil primoran svojo visoko službo položiti. Bil je državni tajnik in desna roka ministra Tiszaja. Okoli 500.000 fl. podmitnine se mu očita. Bivši magjaron in ban hrvatski, jud baron Rauch, je

se zopet prikazal v deželnem zboru hrvatskem, čigar ud je. Hrvatje so ga debelo gledali, ker ga 10 let ondi niso več videli. V Sarajevo je došel turški Husein-paša in je baje namenjen našim vojakom pot kazati v Novi-pazar, ker je neki vendarle sklenjeno še pred 11. aug. iz Bosne še dalje naprej v Turško udariti. Bojimo se, da bi to utegnulo nevarno biti za Avstrijo, mogoče celo povod velikanskej svetovnej vojski za zapuščino turškega cesarstva. Kajti ni preveč verjetno, da bi vsi naši sosedi nam marširanje proti Soluna in zasedenje zapadne Turčije mirno dovolili.

Vnanje države. Sultana sedaj krhajo, kder ga le morejo. Srbom je evropska komisija odkazala 12 vasnic ob meji, da se bodo laglje branili proti navalom divjih Arnautov. Ti so se v Ipeku in Djakovem sprli s Turki in je prišlo do krvavega tepeža. Ondi se tudi poteplje 200 italijanskih rovarjev, ki ščunjejo Arnauts ali Albance zoper sultana pa tudi zoper Avstrijance, če bi ti šli v Novi-pazar. V Makedoniji še turški vojaki bolgarskih vstašev niso popolnem ukrotili, čeravno je slovenski Miroslav Hubmajer vstaše zapustil in se vrnil v Ljubljano. V Carigradu samem pa hudo vre, sultan je velikega-vezirja Heiredina napodil in vezirsko čast odpravil. Namesto vezirja imenoval je več ministrov, med temi zvijačnika Safet-pašo, ki je lani pri sklepanju miru tako dolgo Ruse za nos vodil. Egipt hočejo sultanu vzeti Angleži in Francozi, Tunis pa in Albanijo Italijani, bogato Tesalijo in Epir si svojijo Grki. Ti poslednji so kralja primorali, da je razpustil državni zbor, ker je bil preomahljiv zoper Turke. — Dne 28. julija so se domov odpeljali iz Burgasa poslednji ruski vojaki iz Rumelije na Turškem. Nemško cesarstvo stoji Nemce strašno denarjev, namreč 549 milijonov mark, od teh samo za vojaštvo 350 milj. to je: 175 milijonov goldinarjev. Admiral Bač, ki je zakrivil, da je vojna ladija in oklopnica „Kurfürst“ lani na drugo trčila in se pogreznila v morje, bil na 1/2 leta v ječo obsojen. Novi minister Puttkamer je boljši od prejšnjega Falka. Dovolil je škofa Martina slovesno pokopati in birmovanje po večih škofijah. Papež Leon XIII. so na Nemško odposlali novega poslanika preč. Roncettija, ki se bo z Bismarkom pogajal in skušal doseči mir in pravico katoličanom. — Privrženci cesarske rodbine na Francoskem, tako imenovani Napoleonovci, so se sprli in razklali v 2 stranki, eni hočejo malovrednega princa Jeronima Napoleona proglasiti za cesarja, drugi pa rajši čakati, dokler ne dorase boljši njegov sin Viktor, ki je sedaj 17 let star. — Angleži so Zulu-Kafre v bitki premagali in glavno stanovališče Ulundo požgali. Vendar presijajna ta zmaga ni bila, ker so se Angleži potem zopet vrnoli nazaj in se Zulu-Kafri zbirajo v nepristopni Amanzekami. Zulu-Kafrov je palo 1000 mož, Angležev pa baje samo 10, kar je očitna laž, ker Zulu-Kafri se gotovo niso dali postreljati, kakor zajci. V Ameriki so se pred mestom Iquique

zopet spopale čilenske in peruvijanske ladije pa brez znatnih uspehov ali zgrab.

Za poduk in kratek čas.

Dornava.

Uro hoda od starodavnega Ptuja proti izhodu, blizu tam, kder Pesnički dol prehaja v spodnje Dravsko polje, postavljena je ves Dornava, ki se je zadnje dni zarad velikega požara pogosto imenovala po novinah. Blizu vesi je železniška postaja Možkanjska, ali kakor napak pišejo: Moschanzen. Zemljišča niso ravno prerodovitna Najbolj stori še krompir in luk ali čebulj. Ta je tamošnjim kmetovalcem to, kar so drugim vinogradi. Mnogo in lepega luka ali čebulja izvažajo in odpošiljajo daleč po deželi. Okolici pravijo zarad tega tudi, da je ondi „lukovo morje“. Toda kar je, to je. Dornavski luk ali čebulj je daleč gotovo najlepši in najokusnejši in vsak „kranec“ svojih penez vreden. Srenja pripada v cerkvenem oziru velikej klosterskej fari sv. Petra in Pavla v Ptuju, katero oskrbljujejo č. oo. minoriti. Vendar imajo Dornavčani doma podružnico sv. Doroteje. Pravijo, da je cerkvica bila pozidana l. 1722. V zvoniku ima zvon, ki je bil l. 1620. zlit. V vesi je še 2razredna šola. Srenja meri 898 oralov (516 hektar) in šteje v 75 hišah 215 ljudi možkega in 234 ženskega spola, skup 449 duš. Vsled tega bi bilo misliti, da je srenja samostalna. Temu ni tako. Priredjena je Pacinjskej in voli ž njo skupnega župana in občinski zastop. Nesrečni požar dne 13. julija t. l. je pol vesi uničil. Škoda nepokrita je sodnijski cenjena na 45.000 fl. Sami bi si ubogi pogorelci težko pomagali. Zgorelo jim je mnogo dosedanjih pridelkov in skoro vse pohištvo. Tem bolj jim je želeto, da najdejo usmiljenih podpornikov. Izmed pogorelcev je precej zavarovanih. Slišimo, da je zlasti graška vzajemna zavarovalnica močno zadeta.

Ves odlikuje in lepša grad Dornavski, gotovo eden izmed najlepših na Štajerskem. Grajščina meri sedaj 447 oralov zemljišča, ki je tako razdeljeno: 39 1/2 orala je njiv, 55 oralov vinograda, 81 oralov travnikov, 127 oral. pašnikov in 144 oralov gozda. Pred letom 1848 bil je grad in grajščina Dornava središče okraju, kateremu bilo je 19 srenj podredjenih, in podložnikom rabotarjem odkazanin v 47 srenjah. Okrajne srenje so bile: Arijavci, Mostje, Dornava, Dragovič, Formin, Gibina, Gorišnica, Hvaletinci, Mezgovci, Možkanjci, Polenščak, Rottenmann, Zakušak, Slabšina, Drebetnice, Utomanci in Borovci. Zraven rednih podložnikov, ki so morali navadno desetino dajati, tlako in raboto opravljati iz 47 srenj, bilo je še mnogo takih srenj, kder je bila še posebna desetina. Na primer vinsko desetino dajala je: Preclava, Otok, Prerad, Poljanci, Pritiska, Strmec, Bukovec, Ločki vrh, Drebetniški, Utomanski in sv. Andraški

vrh. Dalje zrnje in goske dajala je: Šturmovalci, Markovci, Andrejci, Kag, Vitan, Kaisersberg, Šalovci, Vizmetinci, Vinski vrh, potem nek Waldacker in Kulmwald, Borovci, Rogoznica, Zabovci, Mostje, Hlaponci, Streleci, nek Salmannsdorf, Slom, Vratislavec, Bodkovec, Zagorec, Oblaček, Grlinci, Juršinci in Gabrnik. Iz teh srenj se je davalo zrnje grajščini in goske. Vršnik (oves in proso) odrajtavali so pa: Zabavci, Prvinci, Zobotinci, Formin, Bukovci, Žabjak, Šalovci, nek Sparbersbach, in Bratislavec. To je se vé l. 1848. bilo odpravljeno. Kmetje so morali desetino in druge davščine odkupiti ali si s plačilom rešiti. Slovenski kmet je potem, ko je od pamtiveka nemškimi grajščakom rabotal, postal vendar enkrat sam svoj. A za to svobodo je moral po več let plačevati. Grajščine so prejele denar, stare pravice pa zgubile. Namesto grajščinske gosposke so se uvedle cesarske gosposke, najprej okrajni sodniki s političnimi in davkarijskimi uradniki. Nova gosposka se je naselila po mestih in trgih. Gradovi postali so prazni in mrtvi. Prejšnje živahno življenje, vreš in truš, vse je zginilo. Jednako se je tudi zgodilo v Dornavi.

Grad Dornavski je veliko in prostorno splotje, pozidano po italijanskih mojstrih od leta 1739—1743, to pa na potroške tedajšnjega grajščaka Jožefa grofa Attemsa. V gradu je velika dvorana, čije širni strop resi velika malarija na presno. Ogledalca kaže djanja helenskega in paganskega junaka Herakla. Po stenah visijo podobe starih grofov Attemsov. Znamenita je v velikem vrtu širna hiša pomarančnica, kder od nekdaj mnogo pomarančnih drevesc stoji v varnem zavetju proti mrazovom in zimi. Dvoje dreves je baje do 15 črevljev visokih in 200 let starih. Zgodovina pa malo kaj vé povedati o tej grajščini. Toliko vemo poročati, da so jo l. 1597 imeli v oblasti plemenitaši Herbersteini, potem Borlski grofi Savaravi in naposled od l. 1736 naprej grofi Attemsi. Od leta 1820 bil je posestnik Ignacij grof Attems in sedaj je last grofice Marije Auerspergove.

Smešničar 31. Nek mestni lenuh piše domov svojim staršem: pošljite mi hitro 100 fl., če ne, sem prisiljen storiti, kar silno nerad storim. Oče in mati se prestrašita, pošljeta 100 fl. in še 50 fl. za pot z naročilom, naj se brž vrne domov. Ko čez nekaj časa sin domov pride, ves dobre volje, ga vpraša mati: ljubi sin, povej nama, kaj bi pa bil storil, ko bi ti denarjev ne bila poslala? Sin se kratko odreže: delati bi moral.

Razne stvari.

(Milostljivi naš knez in škof) odlikovani z velikem križem Franc-Jozefovega reda, prejeli so ovo znamenje cesarskega priznanja v nedeljo 27. jul. t. l. slovesno. Po sv. meši, katero so brali preč. kanonik Pak, izročil je baron plem. Myrbach, namestovalni načelnik graškeje c. kr. namestniji, v

knezoškofijskej palači redovne dekoracije preuzvišenemu odlikovancu, to pa v pričo preč. kapitelna, višjih tukajšnjih uradnikov, ravnateljev in profesorjev srednjih šol in mestnega župana!

(Od ljutomerske podružnice) družbe kmetijske štajerske prejeli so v priznanje in spodbudo častne diplome kmetovalci: Anton Bežan in Jakob Nemeč v Šalincih in Janez Vargazon v Pristavi, za kar odlikovanci tukaj svojo srčno zahvalo izrekajo.

(„Dragoljubci“) vrla knjižica, od g. Iv. Tomšiča, učitelja na vadnici ljubljanskeje, izdana in mladini slovenskeje namenjena, je ravnokar izišla na svitlo. Priporočamo knjižico, ki ima na 96 straneh 40 lepih, mičnih, podučivnih, vseskozi nraavnih in vernih pripovedek, staršem in učiteljem kot darila za mladino. Cena je 45 kr. in se dobiva pri knjigarju Giontiniju pa tudi pri „Vrtečevem“ uredništvu v Ljubljani.

(Od sv. Tomaža nad Vel. nedeljo) se poroča, da so ondi žetev dokončali. Naželo se je za pol menje, kakor lani. Rž in pšenica je smetljiva; oves jako slab, koruzi je deža treba, vinske gorice le srednje kažejo, sadja pa nimajo nič.

(Štaj. zgodovinsko društvo) razpošilja udom kjižice, kder so tudi za Slovence zanimivi sestavki: a) kanonika Orožna dokaz, da je celjska lutrovska cerkva Scharfenau stala v Golčah v Spod. Ložnici pri Zavecu; b) rojaka Jak. Gomilšaka spis o cehih v Radgoni, c) g. Zahna razprava o Dominikanih ptujskih, d) Reichlovo poročilo o mariborskeje pravdi zoper 6 čarobnic ali vražaric (4 Slovenke) l. 1546. Opozorujemo posebno na sestavek o slovenskih naselbinah na g. Štajerskem.

(V kajhi obesila) se je v Mariboru Liza Pšajd; pred je na steno z žlico napisala svoj testament in sporočila vse moževi, ki sedi v graškeje Karlavi.

(Zahvala.) Slavni odbor družbe sv. Mohora je ljudskeje učilnici v Lembahu več knjig darovati blagovolil. Za ta velikodušni dar v imenu cele šolske občine najiskrenejšo zahvalo izreka

Fr. Roškar, nadučitelj.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Janez Kramberger je postal župnik v Wurmbergu, č. g. Vincencij Plaskan župnik v Zibiki, č. g. Jožef Kotnik provizor v Kalobji, č. g. Jožef Črnko I. kaplan in č. g. Martin Osenjak II. kaplan v Hočah, č. g. Anton Vamberger kaplan v Svičini, č. g. Franc Murkovič kaplan pri sv. Barbari pri Wurmbergu, č. g. Franc Nachtigall II. kaplan v Vitanji.

Hiša na prodaj.

Pri sv. Miklavžu nad Ormožem se prodaja po prav nizkeje ceni hiša, ki ima 1 nadstropje s 3 sobami, kletjo, kuhinjo in eno drugo shrambo. Spodnji del je ves obokan. Zraven je svinjski blev in vrt. Zarad bližine pri cerkvi sodi ovi prostor najbolj za kakega peka ali trgovca. Več pové posestnik Matija Pajek pri sv. Miklavžu nad Ormožem, pošta: Friedau. 1—3

Dražbe. 4. aug. Jož. Luttenberger 5050 fl., Jož. Preložnik 2040 fl., Liza Cander 1201 fl.; 6. aug. Janez Cmok 675 fl., Zofija Rozman 1523 fl., Janez Repolusk 10:492 fl. Jožef Skorjanec 4500 fl., Jož. Drečnik 3740 fl., Marija Druvovič 600 fl.

Loterijne številke:

V Trstu 26. julija 1879: 42, 13, 76, 11, 46.
V Lincu " " 13, 69, 73, 40, 54.
Prihodnje srečkanje: 9. avgusta 1879.

Lep vinograd 2-3

zasajen s rodovitnim in tudi zlahtnim trsjem, na lepem kraju proti jugu ležeč, sè zidanim stanovanjem, s prostorno kletjo, z močno prešo, z lepim senožetom zasajenim z mnogovrstnim mladim sadnim drevjem, zraven tudi njive in log, tako da se celo lahko tudi tam živi, vse v najboljšem stanju, celo blizu vozne ceste, v Savinskem nad vesju Pečke hiš. št. 1. v Makolski fari, je prav po ceni pod roko na prodaj. Kupci, ktere reč zanjima, naj ugodno priliko porabijo in se tamkaj pri posestnici Anna Sket brž oglasijo.

2-2

Piščeta

kupuje po dobri ceni in kolikor jih kdo ima

Friderik Pogačnik,

hiš. posestnik v Lipnici (Leibnitz).

Zamore se vse s poštnim povzetjem poslati.

Stare železniške šinje

za mostove in pri stavbah hišnih in gospodarskih poslopij, potem najboljše frišno

cementno apno

po najnižjej ceni ima v zalogi 2-6

WOGG et RADA KOVITS

trgovina z železjem pri zlatem sidru v Celju.

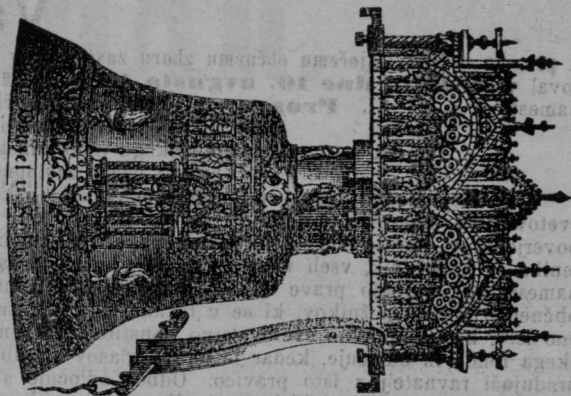
LIVARNA,
Badgasse Nr. 9
blizu sl. cerkve.

Številnih priznanih
za zlitne zvonove
je privedenih za
ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v MARIBORU

zliva posebno izvrstne zvonove iz najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pre-gibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno po pošti!

7-12

Celje

ZAVOLJO PRESELITVE!

Celje

POPOLNA RAZPRODAJA!

POPOLNA RAZPRODAJA!

POPOLNA RAZPRODAJA!

Ker smo prisiljeni svoje prostorije v kratkem izprazniti, začeli smo 15. junija t. l. popolnem razprodaviti:

sukno, platno, rokodelsko in modno blago, šivalnice vsakovrstnega stroja po jako znižanej ceni!

Zraven se prodavajo še:

solnčniki, dežniki, slamnati klobuki, pleteno blago, perilo, uresila, traki, gumbi in ovratniki.

Ki želé kaj kupiti, so uljudno povabljeni.

G. SCHMIDL & COMP.

zaloga sukna, kurentnega, manufakturnega, modnega blaga in šivalnic v CELJU, poštna ulica šte. 36.

4-5

Poštna ulica št. 36.

ZAVOLJO PRESELITVE!

Poštna ulica št. 36.

Pisarna dr. JOSIP-a SERNEC-a, odvetnika v Celju
se je preselila iz Costa-jeve hiše v
HUMER-jevo hišo
2—2 v poštni ulici.

Krčmo prevzeti 2—3
na račun želi nekdo v Mariboru ali blizu v okolici.
Več se zvé v **Pajkovej tiskarni v Mariboru.**

„SLAVIJA“ vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Vabilo

k prvemu ustanovljajočemu občnemu zboru zastopnikov vzajemno zavarovalne banke „Slavije“ v Pragi, kateri bo zboroval v nedeljo dne 10. avgusta 1879 ob 10. uri dopoldne v hiši banke „Slavije“ na Senovážnem namesti št. p. 978-II. **Program:** Volitev šestere členov in šestere namestnikov v upravni odbor zastopniškega, pokojninskega zavoda.

Izpisek iz pravil zastopniškega pokojninskega zavoda:

Čl. 15. Upravni odbor zastopniškega pokojninskega zavoda „Slavije“.

Neposredno upravo pokojninskega fonda oskrbljuje poseben odbor, ki obstoji: a) iz enega člena upravnega svetovalstva, katerega poslednje iz svoje srede izvoli; b) iz uradujočega ravnatelja in glavnega tajnika; c) iz šestih poverjenikov, katere udeležniki pokojninskega fonda iz svoje srede izvolijo. Razen tega voli se za vsacega poverjenika še namestnik, vseh vkup toraj šest, kateri morajo vsi v Pragi ali pa v njenej najbližnji okolici stanovati. Ti namestniki zastopajo prave odborove člene, ko bi utegnili biti zadržani. Poverjeniki se volijo vselej za tri leta v občnem zboru udeležnikov, ki se v ta namen vsaka tri leta skliče; člen upravnega svetovalstva pa se voli vselej za eno leto, ko se upravno svetovalstvo konstituira. Člen upravnega svetovalstva predsedava odborovim sejam pokojninskega fonda in odločuje, kedar je enako glasov v odboru, s svojim glasom. Ko bi bil on zadržan, nadomeščuje ga uradujoči ravnatelj z isto pravico. Odbor odločuje s prosto večino glasov in more veljavno sklepati, ako so razum predsednika navzoči vsaj štirje člani odbora, ki so jih volili udeležniki, ali pa ako je navzoče enako število namestnikov.

Čl. 16. Delokrog upravnega odbora.

Odborova naloga je: a) da skrbi za redno uplachevanje deležniških doneskov in pravilno računenje fonda; b) da stavi predloge, kako bi se fond najkoristneje na obresti nalagal, da se pomnoži; c) da ima stalen pregled fondovega premoženja; d) da podaja letna sporočila o stanju premoženja pokojninskega fonda upravnemu svetovalstvu in udeležnikom; e) da pretresa prošnje za pokojnine, denarne odškodnine in podpore, ki so bile pokojninskemu zavodu izročene; f) da odločuje o prošnjah zastopnikov, ki so že čez 55 let stari in o prošnjah, ki so bile vložene na podlagi čl. 7. od tistih zastopnikov, ki služijo dalje ko pet let; g) da odločuje o upravnih stroških, ki se imajo pokrивati iz pokojninskega fonda. O vseh teh zadevah ima odbor dolžnost in pravico staviti upravnemu svetovalstvu predloge, o katerih more poslednje veljavno sklepati v okviru navzočih pravil.

ZAVAROVALNA DRUŽBA PROTI ŠKODI PO OGNJI „PHOENIX“ V LONDONU.

P. n. Ker je angleška zavarovalna družba proti škodi po ognji „Phoenix“ v Londonu, ustanovljena leta 1782 na podlagi cesarskega odloka dne 20. februarja 1874 pričela z neposrednim delovanjem v avstrijskih državah, in ker nam je, oziraje se na dotično okrožnico „Generalnega zastopa“ omenjene družbe v Gradci,

Glavni zastop za južno Štajersko

izročen za 21 sodnijskih okrajev, t. j.: za Celje, Vransko, Konjice, Sevnico, Šmarje pri Jelšah, Gornjigrad, Laški trg, Kozje, Brežice, Ormož, Ptuj, Rogatec, Zgornjo Radgono, Št. Lenart v Sl. gorici. Maribor ta- in Maribor onkraj Drave, Slov. Bistrice, Marnberg, Šoštajn in Slov. Gradec, se usojamo s tem ob jednem naznanjati, da smo svojo

Zavarovalno pisarno v Celji, Graškej cesti hiš. št. 34. v novej hiši „Pri jelenu“ poleg čitalnice ustanovili ter uže odpri. Skoro uže celo stoletje broječi obstanek družbe, nje sigurni zaklad nad 12 milijonov goldinarjev v srebru, nje temeljita, izvrstno sigurna načela, posebno pri izplačevanju škod, so jej v vseh deželah, kjer deluje, (na Nemškem uže od leta 1786) neomejeno spoštovanje pridobili, in tudi v naših pokrajinah bode nedvomno našla zasluženno jej priznanje. Dalje dajemo na vednost, da se je obstanek družbe po zapisniku dne 1. januarja 1836 za drugo stoletje do leta 1936 podaljšal, in da je družba v vseh pravadah c. k. avstrijskim sodnijam podvržena. Priporočamo se torej za pogodbe zavarovanj premakljivega in nepremakljivega imetja proti škodi po ognji z najnižimi premijami, ki se glede nizke cene lahko primerjajo drugim sigurnim družbam, ter smo vsekdar radovoljni dajati natančnejša pojasnila.

V Celji meseca junija 1879.

Graška cesta hiš. št. 34.

Z odličnim poštovanjem

GLAVNI ZASTOP ZA JUŽNO ŠTAJERSKO
zavarovalne družbe proti škodi po ognji „PHOENIX“ v Londonu.
Vertnik & Valenčak.